

Rapport Gemeentelijke Ombudsman

Informatieverstrekking over Leerplichtwet schiet tekort Gemeente Amsterdam Stadsdeel Amsterdam-Noord

11 mei 2010
RA0938492

Samenvatting

Een vader, die het ouderschap met zijn ex-echtgenote deelt, vraagt bij het stadsdeel vrijstelling aan van de leerplicht zodat zijn kinderen een deel van het jaar bij hem in Brazilië kunnen verblijven. Het stadsdeel nodigt de vader uit om zijn verzoek toe te lichten, maar tijdens dit gesprek blijkt al gauw dat het stadsdeel niet akkoord zal gaan. Het gesprek verloopt niet prettig en wordt snel beëindigd. Het stadsdeel wijst de vader niet op andere mogelijkheden die de Leerplichtwet biedt. Kort na het gesprek wijst het stadsdeel het verzoek af. De man kan zich hierin niet vinden. Hij dient een klacht in bij het stadsdeel en wendt zich tot de burgemeester. Dan blijkt dat hij helemaal geen vrijstelling hoeft aan te vragen, indien hij kan aantonen dat de kinderen op een school in Brazilië staan ingeschreven en aan enkele aanvullende voorwaarden wordt voldaan. Hij maakt van deze mogelijkheid gebruik.

In reactie op de klacht, deelt het stadsdeel mee dat de vader zo boos werd dat het gesprek niet kon worden voortgezet. Het stadsdeel neemt dit standpunt in op basis van een gesprek met slechts één van de twee aanwezige ambtenaren. Evenmin hoort het stadsdeel de ex-echtgenote, die ook bij het gesprek aanwezig was. Als het gesprek niet voortijdig was beëindigd, had het stadsdeel de vader kunnen wijzen op andere mogelijkheden, aldus het stadsdeel.

De ombudsman oordeelt dat het stadsdeel het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking heeft geschonden door de vader niet, ook niet nadien, te wijzen op de mogelijkheden binnen de Leerplichtwet. Daarnaast heeft het stadsdeel het vereiste van hoor en wederhoor geschonden door niet alle bij het gesprek betrokken mensen te horen, alvorens een standpunt in te nemen over de gang van zaken tijdens het gesprek.

Datum : 11 mei 2010
Rapportnummer: RA0938492
Pagina : 2/7

Oordeel

De onderzochte gedraging is onbehoorlijk.

Verzoek

Het verzoek tot onderzoek is op 20 maart 2009 schriftelijk ingediend en betreft de *gemeente Amsterdam, stadsdeel Amsterdam-Noord*.

Bevindingen

aanleiding

Verzoeker woont in Brazilië en deelt het ouderschap met zijn in Nederland wonende ex echtgenote. Dit houdt in dat de kinderen gedurende de zomervakantie en de zes weken eraan voorafgaand bij hem in Brazilië zullen verblijven. Hij vraagt eind september 2008, via een formulier dat hij hiertoe van de school van zijn kinderen heeft ontvangen, om vrijstelling van de leerplicht.

Het stadsdeel nodigt verzoeker uit om zijn verzoek toe te lichten. Dit gesprek vindt medio november 2008 plaats in aanwezigheid van verzoekers ex echtgenote en hun kinderen. Het gesprek duurt slechts enkele minuten en verzoeker krijgt direct te horen dat het stadsdeel niet akkoord gaat met vrijstelling. Verzoeker uit hierover zijn verbazing, waarop de aanwezige medewerkster meedeelt dat een bezwaarprocedure niet zinvol zal zijn aangezien het stadsdeel zich met hand en tand verzet tegen dergelijke verzoeken.

Hierop wendt verzoeker zich tot de burgemeester, die contact opneemt met de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO). Dan blijkt dat verzoeker helemaal geen vrijstelling hoeft aan te vragen, indien hij kan aantonen dat de kinderen op een school in Brazilië staan ingeschreven en aan enkele aanvullende voorwaarden wordt voldaan.

Wanneer verzoekers kinderen inmiddels in Brazilië verblijven en zijn ingeschreven op een school, stuurt verzoeker het stadsdeel hiervan een bewijs. De leerplichtambtenaar laat hierop weten dat zij proces verbaal zal opmaken indien de kinderen niet op een school in Nederland zijn ingeschreven.

de behandeling van de klacht

Op 30 december 2008 dient verzoeker een klacht in over de gang van zaken met betrekking tot het verzoek en de bespreking ervan. Tegen het besluit van de leerplichtambtenaar, dat hem naar zijn zeggen erg laat heeft bereikt, maakt hij eveneens zijn bezwaren kenbaar. Het stadsdeel handelt de klacht op 11 maart 2009 af.

Uit de reactie op verzoekers klacht blijkt dat het stadsdeel laat weten dat het mogelijk is dat verzoeker het gevoel heeft dat hij geen of onvoldoende gelegenheid heeft gekregen zijn verzoek toe te lichten. Het stadsdeel betreurt dit, maar geeft aan dat verzoeker zo boos werd dat het gesprek niet kon worden voortgezet. Het stadsdeel is niet gebleken van ongeoorloofd of onbeschoft gedrag van de betrokken medewerkster. Dat het gesprek voortijdig is beëindigd, wil niet zeggen dat de ambtenaar verzoeker niet goed heeft behandeld.

Verzoeker kan zich niet in de behandeling van de klacht vinden en wendt zich tot de ombudsman. Deze legt het stadsdeel enkele vragen voor.

klachtomschrijving

Het onderzoek van de ombudsman richt zich op:

- de behandeling van een verzoek tot vrijstelling van de leerplicht en een hieruit voortvloeiende klacht.

reactie van het stadsdeel

Eind september 2008 dient verzoeker een aanvraagformulier voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek in het kader van artikel 11 sub g van de Leerplichtwet (zie bijlage) in bij de school van zijn kinderen. De school heeft het verzoek overgedragen aan de leerplichtambtenaar.

Hierop heeft de leerplichtambtenaar verzoeker en zijn ex-echtgenote uitgenodigd voor een gesprek. Doel hiervan is de aanvraag te bespreken. Op 10 november 2008 vindt het gesprek plaats. Namens het stadsdeel zijn de leerplichtambtenaar en een collega aanwezig. Het gesprek duurde kort omdat verzoeker erg boos werd. Hierdoor was er geen mogelijkheid verzoeker en zijn ex-echtgenote te wijzen op de mogelijkheden binnen de Leerplichtwet. Dat hebben het Kabinet van de burgemeester en de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling later wel gedaan. Als het gesprek van 10 november niet voortijdig was beëindigd, had de leerplichtambtenaar verzoeker kunnen wijzen op de mogelijkheden (en voorwaarden hiervan) binnen de Leerplichtwet. Er is dienaangaande geen verschil van opvatting tussen het stadsdeel, Kabinet van de burgemeester en DMO. Na het gesprek heeft de leerplichtambtenaar besloten geen verlof te verstrekken, omdat geen sprake is van gewichtige omstandigheden in de zin van artikel 11 sub g van de Leerplichtwet. Hier heeft ook meegespeeld dat de huidige en vorige school van verzoekers kinderen hebben verklaard dat in het verleden te vrij is omgegaan met het verlenen van vrijstelling. De afwijzing is op 11 november 2008 gestuurd naar, zoals afgesproken, het adres van verzoekers ex-echtgenote. Verzoeker heeft een bezwaarschrift ingediend, dat wegens termijnoverschrijding niet-ontvankelijk wordt verklaard. Eveneens bevat het stuk een klacht.

Hierna wendt verzoeker zich tot het Kabinet van de burgemeester. Dit wijst hem op de mogelijkheid een beroep te doen op artikel 5 van de Leerplichtwet (zie bijlage). Hierna hebben verzoeker en de leerplichtambtenaar nog e-mailcontact over deze mogelijkheid, de voorwaarden en mogelijke gevolgen ervan. De leerplichtambtenaar heeft niet gesteld dat zij proces-verbaal zou opstellen als de kinderen van verzoeker niet staan ingeschreven op een school in Nederland. Wel heeft zij verzoeker erop gewezen dat dit een mogelijkheid is wanneer zij bij terugkomst in Nederland niet op een school kunnen worden ingeschreven wegens plaatsgebrek.

behandeling van de klacht

In het kader van de behandeling van de klacht heeft de klachtencoördinator gesproken met klager en de leerplichtambtenaar. Het stadsdeel heeft niet overwogen om verzoekers ex echtgenote te horen. Evenmin heeft het stadsdeel overwogen de aanwezige collega van de leerplichtambtenaar te horen. Het stadsdeel heeft in de klachtafhandelingsbrief abusievelijk niet verwezen naar de ombudsman.

reacties op bevindingen

Het resultaat van het onderzoek is als verslag van bevindingen naar verzoeker en het stadsdeel gestuurd teneinde een nadere reactie mogelijk te maken. De reacties zijn, voor zover relevant, in het bovenstaande verwerkt. Verder bestrijdt verzoeker dat hij boos is geworden. Verzoeker heeft gevraagd of er alternatieven waren, waarop het stadsdeel stellig ontkende.

Beoordeling

De ombudsman beoordeelt of het bestuursorgaan zich in de door hem onderzochte aangelegenheid behoorlijk heeft gedragen¹.

Behoorlijkheidsvereisten

Indien naar het oordeel van de ombudsman de gedraging niet behoorlijk is, vermeldt hij in het in het rapport welk vereiste van behoorlijkheid is geschonden². In dit onderzoek toetst hij de gedragingen aan de vereisten van actieve en adequate informatieverstrekking en hoor en wederhoor.

Overwegingen

ten aanzien van de behandeling van het verzoek om vrijstelling

Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers tijdig begrijpelijke, juiste en volledige informatie verstrekken. Dit brengt ook mee dat het stadsdeel met burgers meedenkt om hen goed en volledig te kunnen informeren.

In deze zaak vraagt verzoeker een vrijstelling aan waarvoor hij - naar later blijkt - niet in aanmerking komt. Dat de Leerplichtwet echter een andere mogelijkheid biedt waarmee tegemoet kan worden gekomen aan verzoekers wensen, laat het stadsdeel na te melden. Nu de lezingen over de gang van zaken tijdens het gesprek sterk uiteenlopen, kan de ombudsman niet vaststellen wat zich precies heeft afgespeeld. Hij onthoudt zich dan ook van een oordeel op dit punt. Wel staat vast dat het stadsdeel zich er te gemakkelijk vanaf heeft gemaakt door verzoeker niet te informeren over de mogelijkheden. Het had in de rede gelegen verzoeker na het gesprek alsnog, bijvoorbeeld via een brief aan verzoeker of in reactie op verzoekers bezwaarschrift, te informeren. Door dit na te laten, is het vereiste geschonden.

ten aanzien van de behandeling van de klacht

Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat het bestuursorgaan bij de voorbereiding van een handeling of beslissing de betrokken burger in staat stelt te worden gehoord. Zo kan deze burger voor zijn belangen opkomen. Het vereiste geldt voor primaire en secundaire besluitvorming en voor de klachtbehandeling. Dit vereiste brengt ook mee dat, indien andere personen dan de klager en beklaagde betrokken zijn bij de zaak, ook deze personen worden gehoord alvorens het stadsdeel zich een oordeel vormt.

Vast staat dat het stadsdeel zich een oordeel vormt over verzoekers gedrag tijdens het gesprek, en hiermee over de gegrondheid van de klacht, zonder de andere aanwezige ambtenaar of zijn echtgenote te horen. Dit heeft tot gevolg dat de beslissing op de klacht niet is gebaseerd op alle relevante informatie.

¹ artikel 9:27 lid 1 Algemene wet bestuursrecht

² artikel 9:36 lid 2 Algemene wet bestuursrecht

Datum : 11 mei 2010

Rapportnummer: RA0938492

Pagina : 6/7

Voldoen aan het vereiste had betekend dat het stadsdeel de aanwezige ambtenaar en de ex echtgenote ook om een toelichting had gevraagd. Door dit na te laten heeft het stadsdeel het vereiste van hoor en wederhoor geschonden.

Daarnaast wijst de ombudsman op de wettelijke plicht naar hem te verwijzen na behandeling van een klacht.

Oordeel

De onderzochte gedraging is onbehoorlijk.

Bijlage

Leerplichtwet

Artikel 11. Gronden voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn vrijgesteld van de verplichting te zorgen dat de jongere de school waarop hij staat ingeschreven, geregeld bezoekt, en de leerplichtige jongere die de leeftijd van 12 jaren heeft bereikt alsmede de jongere die kwalificatieplichtig is, zijn vrijgesteld van de verplichting de school of de instelling geregeld te bezoeken, indien

[...]

g. de jongere door andere gewichtige omstandigheden verhinderd is de school onderscheidenlijk de instelling te bezoeken.

Artikel 5. Gronden voor vrijstelling van inschrijving

De in artikel 2, eerste lid, bedoelde personen zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen, dat een jongere als leerling van een school onderscheidenlijk een instelling staat ingeschreven, zolang

[...]

c. de jongere als leerling van een inrichting van onderwijs buiten Nederland staat ingeschreven en deze inrichting geregeld bezoekt.